

Sektor za odhode iz vojaške službe

podpolkovnik POVŠE Bogomir

MIDS

**Medgeneracijsko informativno družabno središče
SV**

ELABORAT SREDIŠČA

1. Pojemna izhodišča MIDS

Podlage za elaborat MIDS so Zakon o službi v Slovenski vojski, Strategija varstva starejših z naslovom: Solidarnost, sožitje in kakovostno staranje prebivalstva in Projekt: Klubski prostori prilagojeni upokojencem Slovenske vojske in Koncept razvoja Dnevnih centrov aktivnosti za starejše v Ljubljani.

Primarno mesto za solidarno sožitje generacij in kakovostno starost je lokalna skupnost, v projektu Klubski prostori... pa smo tudi mi ugotovili, da je za naše MIDS – e najprimernejše okolje kjer ljudje živijo. Pozitivno je tudi to, da lahko k tem aktivnostim pritegnemo tudi občine v katerih bodo taka središča nastala , saj le ta sledijo principom Dnevnih centrov aktivnosti in ponujajo raznolike storitve in programe za starejše vzpodbujajo ustanavljanje krajevnih medgeneracijskih središč. Tudi z našimi MIDS – i bodo lokalne skupnosti pridobile mesto, kjer se izmenjujejo izkušnost starejše generacije z energijo in znanjem mlade generacije, se v praksi izvaja medgeneracijsko sodelovanje in sožitje, se pridobiva nova znanja in veščine ter se razvija prostovoljstvo. V kasnejšem obdobju bomo skozi delovanje središč dosegli stopnjo, ko bomo na središča lahko vezali tudi nekatere socialne storitve.

V skladu z usmeritvami v prejšnjem odstavku je MIDS namenjen druženju in skupnim aktivnostim aktivnih pripadnikov SV in MORS, nekdanjih pripadnikov SV in MORS, otrok in mladine ter drugih občanov v okolju delovanja MIDS. Eden od ciljev je tudi da pripadniki SV in njihove družine ter nekdanji pripadniki v MIDS dobijo v MIDS nasvet ali konkretno pomoč, če jo potrebujejo.

Medgeneracijska središča se v Sloveniji organizirajo po principih, ki veljajo za vsa tovrstna središča in so jih pripravili MDDS v sodelovanju z Zvezo društev upokojencev in Inštitutom Antona Trstenjaka. Ministrstvo za obrambo se bo v osnovi posluževalo teh kriterijev prilagojenih specifičnim potrebam in zmožnostim upokojenih pripadnikov vojske in upravnega dela ministrstva. Ti kriteriji so v glavnem naslednji:

- Odločitev Ministrstva za obrambo za ustanovitev MIDS in pridobitev soglasja lokalne skupnosti
- Zagotovljen kader za vodenje MIDS
- Minimalno šest dejavnosti iz naslednjih desetih področij:
- Informiranje in osveščanje prebivalstva v lokalni skupnosti o kakovostnem staranju in medgeneracijski solidarnosti in sožitju
- Izobraževanje in vzgoja za medgeneracijsko solidarnost in sožitje
- Medgeneracijsko prostovoljstvo
- Izobraževanje in programi za zdravo in aktivno staranje ter krepitev solidarnega sožitja med mlado, srednjo in starejšo generacijo
- Dejavnosti in programi za pomoč družini, ki oskrbuje starejšega človeka
- Posamezne storitve in programi, ki delujejo v okviru medgeneracijskega središča

Medgeneracijsko informativno središče Slovenske vojske bo urejeno po vzorcu, ki ga uporabljajo Dnevni centri aktivnosti, ki že delujejo v nekaterih okoljih s ciljem povezovanja potreb in zmožnosti vseh treh generacij, družbenih resorjev in služb, programov in organizacij v skupnosti. Zaposleni v središčih in v SOVS so strokovni servis za informiranje, izobraževanje, skupnostni menedžment in izvajanje smiselnih dejavnosti.

2. Področja delovanja Medgeneracijskega informativno družabnega središča (MIDS)

MIDS bo ponujal svetovanje, informacije, srečevanje, razvedrilo, komunikacije, vključevanje v aktivnosti, samopomoč in medsebojno pomoč, medgeneracijsko sodelovanje in vključevanja v širše okolje. Pri tem bo omogočal sodelovanje služb ministrstva in Slovenske vojske in neprofesionalnih sodelavcev in prostovoljcev ter o omogočal hiter prenos stvarnih potreb porabnikov ter prilagajanje programov tem potrebam. Na ta način bomo neposredno izvajali določila zakona o službi v SV v delu, ki predpisuje skrb za nekdanje pripadnike Slovenske vojske.

3. Namen in cilj Medgeneracijskega informativno družabnega središča (MIDS)

MIDS je nujen sestavni del učinkovite temeljne skrbi za nekdanje pripadnike vojske. Center je sobesednik vsem nekdanjim pripadnikom na območju, na katerem deluje, prav tako pa tudi njihovim svojcem.

Poglavitni cilj MIDS je krepitev in ohranjanje samostojnosti ter telesnega in duševnega zdravja, podpora pri vztrajanju v lastnem domačem okolju, podpora samostojnemu odločanju o lastnem načinu življenja, vključno s krepitvijo danih sposobnosti in zmožnosti, ko gre za ljudi s starostnimi telesnimi ali duševnimi spremembami, krepitev tistih sposobnosti, ki so potrebne za obvladovanje vsakdanjih nalog, pospeševanje socialnih stikov in ohranjanje integracije v družbeno dogajanje, preprečevanje osamitve in samoosamitve ter izključenosti in spodbujanje k občanskemu/političnemu angažiranju.

V MIDS bodo nekdanji pripadniki in njihovi svojci dobili nasvet v socialnih zadevah in konkretno pomoč pri obvladovanju tako vsakodnevnih problemov kot tudi izrednih stanj. Razvoj in ohranjanje družbenih stikov in mrež krepi tudi organizacija skupin, katerih delo je usmerjeno in ki imajo izobraževalni, informacijski, razvedrilni in uprizoritveni značaj. MIDS morajo navezati operativno in tekoče sodelovanje z vsemi drugimi ponudniki socialnih storitev na svojem območju, se z njimi omrežno povezovati in zastopati interese nekdanjih pripadnikov.

MIDS bodo na operativni ravni zagotavljali uresničevanje naslednjih potreb:

1. Povezujejo sistema skrbi za nekdanje pripadnike vojske in sistem celostne skrbi za aktivne pripadnike in njihove družine.
2. Zagotavljajo prostor za ohranjanje in izmenjavo akumuliranega znanja.
3. So prostor za sodelovanje pri promociji službe v Slovenski vojski, kjer je skrb za zaposlene in nekdanje pripadnike dodaten element za odločitev za zaposlitev v vojski.

4. Omogočali bodo medsebojno tovariško pomoč in solidarnosti, ki je ena temeljnih vojaških vrednot.
5. Zagotavljali bodo racionalno uporabo obstoječe infrastrukture in opreme, kjer lahko s kar najnižjimi stroški lahko izvajamo skrb in določene storitve za obe kategoriji pripadnikov in njihove svojce ter zagotovimo stike vojske s civilnim prebivalstvom ob izvajanju izobraževalnih, rekreativnih, kulturnih in socialno delovnih vsebin.
6. Omogočili bodo aktivno izvajanje zakonske obveznosti izvajanja celostne skrbi za aktivne in nekdanje pripadnike

4. Programske smernice MIDS

MIDS je v sistem umeščen kot ponudba storitev, ki jo nalaga zakonski predpis in je na ta način podlaga za aktivno izvajanje skrbi za nekdanje pripadnike vojske.

Ustanovitev Medgeneracijskih informativno družabnih središč omogoča realizacijo dveh temeljnih ciljev:

1. Vzpostavitev mreže Vojašničnih klubov v vojašnicah in mrežo Medgeneracijskih informativno družabnih središč Slovenske vojske v civilnem okolju, kjer so dejavnosti in storitve dostopne širokemu krogu zainteresiranih.
2. Poglavitni cilj MIDS je krepitev in ohranjanje samostojnosti ter telesnega in duševnega zdravja, podpora prim vztrajanju v domačem okolju, podpora samostojnemu odločanju o lastnem načinu življenja, vključno s krepitvijo danih sposobnosti in zmožnosti, ko gre za ljudi s starostnimi telesnimi in duševnimi spremembami, krepitev tistih sposobnosti, ki so potrebne za obvladovanje vsakdanjih nalog, pospeševanje socialnih stikov in ohranjanje integracije v družbeno dogajanje, preprečevanje osamitve in samo osamitve in spodbujanje k občanskemu/političnemu angažiranju.
3. V MIDS bodo pripadniki SV in njihovih družin in nekdanji pripadniki dobili nasvet v socialnih zadevah in konkretno pomoč pri obvladovanju tako vsakdanjih problemov, kot tudi izrednih stanj.
4. Prek predavanj, svetovanj in skupinskih prireditev bodo MIDS delovali tako preventivno kot kurativno v vlogi pomočnika, ki skupaj s prizadetim išče rešitev problema
5. Svetovalna dejavnost bo zajemala svetovanje v posameznih primerih in posredovanje in usmerjanje prizadetega na področjih sociale, prava, zdravstva, psihologije in duhovne oskrbe.

5. Programski in organizacijski temelji MIDS

MIDS-si se bodo razvijali kot decentralizirana in prostorsko nezahtevna mreža ponudbe svetovanj, informacij, srečevanj, razvedrila, komunikacije, vključevanja v aktivnosti samopomoči in medsebojne pomoč, medgeneracijskega sodelovanja in siceršnjega vključevanja v okolje.

MIDS bo pospeševal domačnost, lajšal sodelovanje neprofesionalnih sodelavcev in prostovoljcev ter zaradi vključenosti v okolje omogočal hitro prepoznavanje potreb porabnikov in prilagajanje programov tem potrebam. V tem okolju bodo delovali tudi DU MORS, ZSČ; ZVVS, DU ZDUS, kar bo prispevalo k povezovanju in povečevalo ponudbo in končno bo tukaj omogočena povezava s službami, ki so zadolžene za CSP.

Ciljne skupine MIDS so:

- Nekdanji pripadniki SV in upokojeni nekdanji delavci ministrstva
- Aktivni pripadniki in njihove družine
- Upokojenci, ki živijo na teritoriju MIDS
- Kandidati za zaposlitev v SV
- Organizacije in društva pomembna za obrambo

Dejavnosti v prvi (začetni) fazi delovanja MIDS:

- Dnevni center aktivnosti
- Svetovalnice
- Društvena organiziranost
- Izobraževanje
- Oblike samopomoči
- Ugotavljanje potreb po patronažnih storitvah

Dejavnosti v drugi (razviti fazi) MIDS:

- Vsebine iz prve faze
- Dostava obrokov
- Oskrba na domu
- Nega na domu
- Patronaža
- Oskrbovana stanovanja
- Obiski v domovih za ostarele in v negovalnih oddelkih

6. Organizacija MIDS

a. Infrastruktura

MORS mora za zagon MIDS na odrejeni lokaciji zagotoviti sledeče:

- Opremljene prostore
- Tekoče vzdrževanje in ogrevanje
- Informacijsko infrastrukturo
- Zagotoviti usposobljeno osebje za izvajanje aktivnosti MIDS, tako za delovanje centra kot tudi za vodenje določenih aktivnosti centra

b. Kadrovsko pokrivanje MIDS

1. Za delovanje centra skrbi vodja MIDS (lahko eden za več centrov), ekonom in gospodinja (gospodar).
2. Za izvajanje programskih aktivnosti skrbijo inštruktorji športa, psihologi, medicinsko osebje, pravniki, socialni delavce, prostovoljci v skladu z izraženimi potrebami.
3. Za delo v centru se organizirajo prostovoljci iz vrst nekdanjih pripadnikov na principu prostovoljstva, medsebojne pomoči in samopomoči.

c. Vodenje in vzdrževanje delovanja

Vodenje delovanja izvaja vodja MIDS ob pomoči ekonoma in gospodinjke ob strokovni in organizacijski pomoči SOVS in SCSP. Da bo delovanje stalno in kvalitetno je potrebno zagotoviti sledeče osnovne funkcije. Delovanje centra regulira Poslovnik delovanja MIDS.

Vsebine tekočega delovanja MIDS

1. Vzdrževanje delovnega kontakta z nadrejenim organom.
2. Vodenje evidence uporabnikov storitev in aktivnosti (članov MIDS).
3. Načrtovanje aktivnosti za kratkoročno in srednjeročno obdobje (mesec, pol leta, eno leto).
4. Koordinacija aktivnosti, organizatorjev, nosilcev in udeležencev.
5. Spremljanje in evidentiranje dnevnih aktivnosti, izdelava periodičnih poročil
6. Informiranje obiskovalcev centra o aktivnostih, ki so v teku ali načrtovane aktivnosti v centru (tudi v drugih centrih in vojašničnih klubih).
7. Informiranje iskalcev zaposlitve v SV (možnosti, pogoji, potrebni koraki).
8. Pogovor z obiskovalci in posredovanje možnosti za pomoč iz različnih področij.
9. Sprejemanje pobud, želja, pripomb.
10. Evidentiranje in posredovanje potreb po različnih oblikah socialne in zdravstvene pomoči.
11. Pomoč pri upravljanju računalnika.
12. Oskrba z dnevnim tiskom, periodiko in knjižnim gradivom.
13. Nudenje fizične pomoči slabše gibljivim, nudenje osnovne prve pomoči in pomoči pri srčnem zastoju.
14. Strežba toplih in hladnih napitkov.

15. Izvajanje nujnih prevozov.
16. Vzdrževanje sanitarnih pogojev.
17. Manjša hišna popravila, evidentiranje okvar in pomanjkljivosti ter organizacija vzdrževanja.

Nekdanjim pripadnikom namenjene socialne storitve

Medgeneracijska informativno družabna središča so namenjena različnim ciljnim skupinam tako, da so prilagojena različnim starostnim skupinam nekdanjih pripadnikov, aktivnim pripadnikom in njihovim družinam, mladim, ki so kandidati za zaposlitev v Slovenski vojski kot tudi starejšim občanom na terenu, ki bi se želeli družiti v okviru našega središča. Pripravljena in usposobljena pa morajo biti tudi za sodelovanje s socialno in zdravstveno mrežo na področju, ki ga pokrivajo, da bi lahko zagotovila kar največji obseg storitev za svoje ciljne skupine.

6. Ciljne skupine MIDS

Ciljna skupina	Potreba
Nekdanji pripadniki vojske	Nekdanji pripadniki, ki se soočajo z osebnimi, socialnimi, zdravstvenimi, finančnimi in pravnimi težavami
	Nekdanji pripadniki, ki potrebujejo pomoč pri urejanju svojega vsakodnevne domačega/gospodinjskega okolja
	podporo (kot na primer pri blažjih oblikah demence, Parkinsonove bolezni, depresivnosti, zasvojenosti ali omejitev, ki so posledica zmanjšane gibljivosti, invalidnosti, zaznavanja)
	Nekdanji pripadniki, ki zaradi posebnih okoliščin potrebujejo nasvet in podporo v realnem času
	Nekdanji pripadniki, ki imajo potrebo po socialnih stikih (preprečevanje izključenosti)
	Ljudje, ki se soočajo z upokojitvijo, se ne morejo orientirati v novih razmerah in potrebujejo usmerjanje, svetovanje in izobraževanje
	Nekdanji pripadniki, ki so pripravljeni vključiti se v neprofesionalne ali prostovoljske dejavnosti, ki skušajo kot prostovoljci ohranjati svoje pridobljene kvalifikacije

Ciljna skupina	Potreba
Upokojenci, ki živijo na teritoriju MIDS in njihova društva	Povezovanje in sodelovanje MIDS z ostalimi upokojenskimi organizacijami, odprto delovanje, izmenjava izkušenj in ponudbe in storitev
Aktivni pripadniki in njihove družine	Vzdrževanje stikov med pripadniki na dolžnostih v tujini in družinami, pomoč družinam pri organizaciji vsakdanjega življenja, Druženje in prostovoljno sodelovanje v aktivnostih MIDS, kjer aktivni pripadniki živijo, izmenjava izkušenj
Kandidati za zaposlitev v SV	Pridobivanje osnovnih informacij in gradiv, svetovanje in napotitev v nadaljne korake k zaposlitvi v SV Predstavitve izkušenj nekdanjih in aktivnih pripadnikov vojske mladim, ki se zanimajo za vojaški poklic
Organizacije in društva pomembna za obrambo	Souporaba poslovnega prostora in instalacij, izmenjava programov, obveščanje, koordinacija aktivnosti

9. Cilji MIDS

Ciljna skupina	Temeljni cilji Medgeneracijskega informativno družabnega središča
Nekdanji pripadniki	Podpora, potrebna za vztrajanje v privajenem domačem okolju
	Ohranjanje kakovosti življenja in samostojnosti v starosti
	Preprečevanje socialne osamitve in samoosamitve nekdanjih pripadnikov
	Krepitev samozavesti in zavesti o lastni vrednosti nekdanjih pripadnikov
	Podpiranje in razvijanje prostovoljstva
	Podpiranje in razvijanje oblik samopomoči
	Krepitev oblik participacije, samoodgovornosti, samoupravljanja in samoodločanja nekdanjih pripadnikov
	Iskanje medgeneracijskih stičnih točk in sodelovanja
	Krepitev medgeneracijske strpnosti
	Podpora družinam aktivnih pripadnikov
	Podpora pridobivanju kadra za zaposlitev v Slovenski vojski
	Komunikacije z javnostjo

Program storitev za ciljne skupine MIDS

Redne dejavnosti- prva faza	Pomoč ob izrednih stanjih-prva in druga faza	Oskrba – druga faza
Dnevni center	Svetovalnice	- dostava obrokov
- izvajanje aktivnosti po programu in urniku	- svetovanje v posameznem primeru	- prevozi
- proslave	- skupinsko svetovanje	- oskrba na domu
- glasbeni in drugi nastopi	- svetovalni oz. informacijski dnevi	- patronaža
- izmenjava obiskov z vrtci in šolami	- svetovalne okrogle mize s strokovnim vodenjem	- oskrbovana stanovanja
- informacije o možnosti zaposlitve v vojski	- posredniške usluge	- obiski v domovih za ostarele in na negovalnih oddelkih
- informiranje	- posredovanje splošnih informacij in napotil	- napotitev na strokovnjake ali socialne institucije
- izleti in ekskurzije	- posredovanje strokovne pomoči v različnih osebnih težavah	- pomoč prek prostovoljcev
- organizacija rekreacije		- posredovanje informacij zdravstvenim in socialnim službam
		- sodelovanje s sorodnimi organizacijami
Društvena organiziranost		
- ustvarjanje pripadnosti skupini		
- soupravljanje MIDS		
- organizacija prostovoljstva		
- organizacija samopomoči		
- samoorganizirane skupine		
Izobraževanje		
- predavanja		
- samoizobraževanje		
- tematske delavnice		
- debatne ure		
- univerza za tretje življenjsko obdobje		
- računalništvo in internet		
- tuji jeziki		
- krožki Beremo skupaj		

Oblike samopomoči		
- skupine za samopomoč		
- koordinacija pomoči		

Vloga MIDS v svetovalnem delu

Prek predavanj, svetovanj in skupinskih prireditev deluje MIDS tako preventivno kot tudi – ko se pojavi potreba – »kurativno«, to je, nastopa v vlogi pomočnika, ki skupaj s prizadetim išče rešitev problema. Splošne in širšim skupinam namenjene storitve ter svetovanja, ki so odziv na individualno problematiko, se v praksi prepletajo: informacijska posvetovanja na posebne teme so pogosto plod večkrat pojavljajoče se potrebe po svetovanju v individualnih primerih.

Poklicno osebje v SOVS in MIDS spodbuja, usmerja in spremlja takšne procese samopomoči in po potrebi poskrbi za poglobljeno strokovno svetovanje ali svetovanje v posameznih primerih. Namen takšnih storitev je zagotavljati pomoč še pred izbruhom kriznega stanja. Svetovalna dejavnost zajema tako svetovanje v posameznih primerih kot tudi posredovanje primernejšega svetovanja in dolgoročnega usmerjanja prizadetega.

Sodelovanje MIDS z drugimi organizacijami in ustanovami

Glede na raznolikost potreb mora biti MIDS posebej usposobljen usmerjati nekdanje pripadnike na naslove ustanov, ki so najbolj primerne za reševanje njihovega primera. V ta namen mora tesno sodelovati z drugimi organizacijami in ustanovami, ki lahko pomagajo pri reševanju težav nekdanjih pripadnikov.

Organizacija delovanja MIDS

Vodenje MIDS se izvaja iz Sektorja za odhode iz vojske in sicer tako, da v Oddelku za skrb za nekdanje pripadnike dela višji svetovalec – vodja MIDS, ki vodi vse aktivnosti za vsa Medgeneracijsko informativno družabna središča.

Izvajanje rednih aktivnosti poteka pod vodstvom prostovoljcev iz vrst nekdanjih pripadnikov, ki koristijo storitve MIDS in vaditeljev in inštruktorjev iz vrst SV ter občasnih pogodbenih sodelavcev za izobraževalne, svetovalne, socialne vsebine, ki jih drugače ni mogoče zagotoviti.

Tehnično podporo delovanju MIDS izvajata gospodinja/gospodar in ekonom.

Financiranje dejavnosti je planirano v skladu z letnim načrtom delovanja MIDS v finančnem načrtu Direktorata za obrambne zadeve. Pobrana članarina v dogovorjenem letnem iznosu se v celoti porabi za delovanje MIDS po potrebah članov MIDS v skladu z njihovim dogovorom in ni predmet finančnega poslovanja krovne organizacije.

Način vodenja, delovanja in vzdrževanja delovanja natančneje ureja Poslovnik MIDS.